

CD JAZZ

Wandelen in de stad
George Gershwin

George Gershwin (1898-1937) componeerde muziek die vandaag wellicht onder de rubriek *Fusion* zou worden geklasseerd, terwijl zijn topcomposities zoals *Rhapsody in Blue* of *An American in Paris* vaak werden kapot gespeeld. Daarom is de nieuwe cd met Lincoln Mayorga aan de piano en Harmonie Ensemble New York zo'n verademing. Be-doeling was de originele inzichten en intenties van de Amerikaanse componist opnieuw naar boven te spitten.

Dat leidt tot een spitante en eigenlijk behoorlijk onsentimentele uitvoering van de twee langste werken op de cd, namelijk Gershwin's concerto in F en het beroemde *An American in Paris*. Bovendien trof Richman ook nieuw materiaal aan, een voor radio ingekorte versie van *Of Thee I Sing* uit 1931 die, lichter georkestreerd, gunstig afsteekt tegen de gebruikelijke versie. Tot slot vinden we op de cd nog een werk uit 1926. Ook die opname is een première.

De vertolkingen van al dat moois zijn uitstekend. Dat Steven Richman voor de pianosolo-partij een beroep deed op Lincoln

Mayorga, is een extra pluspunt. Die klaviervirtuoos slaagt erin zijn briljante klassieke techniek naadloos te verweven met een oprechte *jazzy feel*.

George Gershwin, alias Jacob Gershowitz, bracht de jazz naar de orkestzaal, maar eigenlijk deed hij veel meer. In zijn korte leven mocht hij al groots succes boeken. Zo dirigeerde hij in de zomer van 1929 zijn *An American in Paris* voor een publiek van niet minder dan 15.000 toehoorders. Die poëtische jazzsymfonie beeldt een Amerikaanse bezoeker uit die door de straten van de stad kuiert, een opstoot van heimwee beleefd, maar die vervolgens weer vrolijk zijn wandeling hervat.

Gershwin noemde het werk „a jolly piece” en zo komt het vandaag in deze uitstekende vertolking ook opnieuw over, na de verfrissende opknappbeurt door Steven Richman. Dat Richman en de zijnen de betweters aan de kant schuiven en teruggrijpen naar wat Gershwin zelf wilde, maakt deze cd tot een pareltje. Voor liefhebbers van jazz zowel als van klassiek. (JC)

George Gershwin, *An American in Paris. Concerto in F, Three Preludes, Overture To Thee I Sing*, door Lincoln Mayorga (piano) & Harmonie Ensemble New York onder leiding van Steven Richman, HMU 907658, 23 euro.

CD KLASSIEK

Geschenk voor zoon
Dimitri Sjostakovich

Het tweede pianoconcerto in F majeur, opus 102, van de Russische componist Dimitri Sjostakovich (1906-1975) is een vaste waarde tijdens wedstrijden en recitals. De componist schreef het driedelige werk in 1957 voor zijn zoon Maxim, die het voor het eerst uitvoerde op zijn negentiende verjaardag. Later, na zijn vaders voortijdige dood, zette Maxim zich in voor de verspreiding van vaders werk.

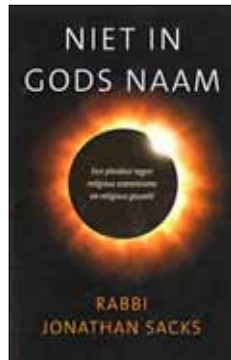
Het concerto zit boordevol verwijzingen naar de dialoog tussen vader en zoon. Er is echter meer. Een absoluut hoogtepunt in de pianokunst is de herhaling door het orkest van een melodie die eerst door de piano werd ge-

speeld, in D majeur. Dan valt er een stilte en vervolgt de pianist met een fuga. Bach? Inderdaad, want reeds zijn op vijftiende speelde Sjostakovich Bachs *Das wohltemperierte Klavier*.

Anna Vinnitskaja is een Russische pianiste die in 2007 de eerste prijs behaalde tijdens de Koningin Elisabethwedstrijd voor piano. Op haar eerste album voor het label Alpha brengt ze beide pianoconcerto's van haar grote landgenoot. In het pianoconcerto nummer 1 in C mineur, opus 35 speelt de trompet eveneens een hoofdrol. De componist schreef het werk al in 1933. Een eeuwigheid ligt er tussen beide stukken. (EDS)

Dimitri Shostakovich, *Piano Concertos*, door Kremerata Baltica & Anna Vinnitskaya (piano), Alpha 203, 23 euro.

BOEK RELIGIE

Broedertwisten
Jonathan Sacks

Dit jaar ontving rabbijn Jonathan Sacks, tot 2013 opperrabbijn van de joodse gemeenschap in het Verenigd Koninkrijk, de *Templeton Prize*, zeg maar de Nobelprijs voor Religie. Sacks is een uitmuntend denker die op originele wijze een diepe eerbied voor de Schriften combineert met de overtuiging

dat niet één enkel geloof een monopolie heeft op de waarheid.

Niet in Gods naam is de vertaling van zijn in 2015 verschenen pleidooi tegen religieus extremisme en religieus geweld. Het is een ongemeen sterk en origineel werk. Sacks gaat ervan uit dat er geweld bestaat omdat we sociale dieren zijn. Religie is een krachtig instrument van groepsidentiteit, waardoor een deel van de haatpolitiek onvermijdelijk religieus is gemotiveerd.

Het lijkt alsof de religieuze verdeeldheid iets is dat zich vanaf de komst van het christendom en de islam heeft ontwikkeld. Beide religies zijn immers overtuigd van hun eigen waarheidsgehalte. Sacks originele inzicht is echter dat de spanning tussen religies al van meet af aan aanwezig is in de Bijbel, dus nog vóór de opkomst van het christendom en de islam. Broedertwist is dan ook het overheersende thema in het boek *Genesis*. Daarom probeert de rabbijn een diepgaande

lezing aan te praten van deze oude teksten, namelijk dat God er zegt dat geweld geen geheiligd doel is. „Niet in mijn naam”, lijkt God zelf te zeggen.

Sacks nodigt iedereen uit te luisteren naar het woord van God om aldus te komen tot een lotsverbonden bestaan. Mensen kunnen immers als broeders in vrede samenleven, meent hij. Die overtuiging spreekt vanaf elke bladzijde in dit indrukwekkende boek. (EDS)

Jonathan Sacks, *Niet in Gods naam. Een pleidooi tegen religieus extremisme en religieus geweld*, Kok, Kampen, 2016, 252 blz., 22,50 euro, ISBN 978 90 4352 718 7.

BOEK SPIRITUALITEIT

Sprakeloosheid
Geybels & Simoen

En geliefd begrip van de Nederlandse bisschop Gerard de Korte is 'sprakeloosheid van het geloof'. Vele christenen zitten vast in de onmondigheid van hun geloof, vinden geen woorden om er gestalte aan te geven. Hans

Geybels en Elisabeth Simoen, beiden betrokken bij de christelijk geïnspireerde denktank Logia, stelden een bijzonder interviewboek samen dat wil tegemoetkomen aan die sprakeloosheid.

Een stuk of twintig Bekende of Onbekende Vlamingen brengen zonder schroom en zonder arrogantie hun christelijke inspiratie ter sprake. Ze praten over wat hen drijft, zowel in hun privéleven als in hun beroep. Het zijn interviews, geheel geschreven in de ik-vorm. Komen onder meer aan het woord: de diplomaten Anemie Wittrockx en Johan Swinnen, gynaecoloog Bernard Spitz, ondernemers Luc Bertrand en Wouter De Geest, presentatrice Heidi Lenaerts en advocaat Paul Quiryren.

Het zijn mensen van diverse generaties, wat maakt dat er ook

een gelovig cultuurverschil is. Opmerkelijk is hoe vaak wordt gerefereerd aan de geloofspraktijk van de ouders, maar ook aan de zwakke dialoog in de jaren van het rijke roomse leven. De vraag is of net dat manco verantwoordelijk is voor de bovengenoemde sprakeloosheid. (EDS)

Hans Geybels & Elisabeth Simoen, *Elke dag geïnspireerd. Christenen getuigen*, Pelckmans Pro, Kalmthout, 2016, 230 blz., 25 euro, ISBN 978 94 6337 008 0.

BOEK ROMAN

De zon laten stilstaan
Laurent Binet

En palimpsest is een hergebruikt stuk perkament dat als handschrift dient voor een nieuw werk. Umberto Eco bestempelde zijn roman *De naam van de roos* als een palimpsest, omdat hij zich baseerde op anderen's verhaalelementen. Laurent Binet doet nu hetzelfde met Eco's befaamde middeleeuwse detectiveroman. Tijdens het lezen van *De zevende functie van taal* moet je voortdurend denken aan Eco. Binet, die enkele jaren geleden wereldwijd applaus oogstte met zijn eigenzinnige roman *HhhH*, over de aanslag op nazikopstuk

Reinhard Heydrich in Praag in 1942, herhaalt enkele verhaalelementen van Umberto Eco zelfs letterlijk. Zo is er ook een speurder die een moord moet oplossen en die de hulp krijgt van een volstrekt onervaren jonge filosoof.

In *HhhH* speelde Binet voortdurend een spel met realiteit en fictie. Dat doet hij opnieuw, maar dan honderden bladzijden langer. In maart 1980 liep de beroemde Parijse filosoof Roland Barthes onder een bestelwagen nadat hij met François Mitterrand, toen nog presidentskandidaat, was gaan lunchen. De roman laat uitschijnen dat Barthes werd omgebracht en dat dat gebeurde omdat hij een geheime ontdekking had gedaan.

In de loop van het verhaal duiken zowat alle Franse filosofen en schrijvers van de jaren 1970 en 1980 op en krijgen ze allen een plaats. Wie weinig vertrouwd is met de Franse cultuur, loopt wellicht wat verloren. Bovendien gaat Binet in op Barthes homoseksualiteit, iets wat nooit werd aangetoond.

Was Binet's eerste roman helder en gestructureerd, deze komt veeleer verwarrend en chaotisch over. Wellicht was dat ook de bedoeling. Om alles nog complexer

te maken, is het ware hoofdpersonage van de roman de stad Parijs, meer bepaald de befaamde Rive Gauche met zijn koffiehuisen, universiteiten en boekhandels.

Wat is de zevende functie dan? Om een tip van de sluier op te lichten, een citaat uit de Bijbel, meer bepaald uit het boek Jozua: „Zon, sta stil boven Gideon, maan blijf staan boven de vlakte van Ajjalons. En de zon stond stil en de maan bleef staan.” Wat kan taal nog meer? Daarover gaat het boek, en het heeft natuurlijk te maken met de verkiezing van Mitterrand. Noot: Binet schreef eerder een tamelijk vreemde reportage over de campagne van François Hollande. (EDS)

Laurent Binet, *De zevende functie van taal*, Meulenhoff, Amsterdam, 2016, 437 blz., 24,99 euro, ISBN 978 90 2909 113 8.